

УНІВЕРСІТЭТ

Пераможца V Нацыянальнага конкурсу друкаваных СМІ
«Залатая літара» ў намінацыі «Найлепшая шматтыражная газета»

29 лістапада 2013 года, № 18 (2100)

ПАДЗЕЯ

У БДУ чарговае навааселле!

На свой 92-ы дзень нараджэння наш любімы Універсітэт не толькі прымаў шмат віншаванняў, але і атрымаў шыкоўны падарунак. Ім стаў **новы студэнцкі інтэрнат па адрасе вул. Чурлёніса, 7.**

Засялілі новы добраўпарадкаваны будынак кватэрнага тыпу навучэнцы эканамічнага факультэта і Інстытута журналістыкі. Тут прадугледжаны ўсе ўмовы для камфортнага пражывання: утульныя жылыя блокі, кухня з электраплітой і халадзільнікам, кропкі доступу ў інтэрнэт. І, вядома ж, усё для заняткаў і актыўнага адпачынку – навучальныя класы, трэнажорныя пакоі (асобна – мужчынскі і жаночы), пакоі пад тэніс і танцы, бильярдавы, а таксама зала пасяджэнняў. Для харчавання жыхароў уладкавана яшчэ і кафэ. Увогуле, усё для вас, наваасельцы!

Урачыстае адкрыццё прайшло ў вестыбюлі інтэрната з удзелам намесніка міністра адукацыі Беларусі Сяргея Руды, кіраўніка спраў адміністрацыі Маскоўскага раёна сталіцы Ніны Гардзяюк, намесніка старшыні камітэта па адукацыі Мінгарвыканкама Віталія Прыгодзіча, начальніка генпадраднага ўпраўлення будтрэста № 35 Юрыя Працкевіча, а таксама рэктара БДУ Сяргея Абламейкі.

Наваасёлам дастаўся сучасны васьмянаццаціпавярховы будынак на 1232 месцы, які атрымаў 4-ы парадкавы нумар. Рэктар універсітэта падкрэсліў, што «гэта ўжо другі інтэрнат Студэнцкай вёскі, менавіта БДУ, і гэта сведчыць пра ўвагу дзяржавы да нашага ўніверсітэта, адукацыі і маладога пакалення ў цэлым».

З кожным годам у свеце павышаецца якасць жыцця. Перш за ўсё пра гэта сведчаць умовы жылых будынкаў, і інтэрнаты тут граюць немалаважную ролю. У сваім віншаванні гэта тэму закрануў Сяргей Руды, сказаўшы, што жыццё і вучыцца ў такім інтэрнаце – вялікая радасць, бо ўсяго дзесяць гадоў таму пра такія ўмовы можна было толькі марыць.

На постсавецкай прасторы Студэнцкай вёскі з'яўляецца ўнікальным праектам, адзначыла Ніна Гардзяюк: «Гэты праект з'яўляецца прыкладам рэалізацыі дзяржаўнай моладзевай палітыкі, прыярытэтам якой – стварэнне ўмоў для вучобы, побыту і вольнага часу, і кожны новы такі інтэрнат – доказ паспяховай дадзенай палітыкі».

Студэнтка журфака Алёна Дзеравянка ад імя ўсіх жыхароў новага інтэрната падзякавала гарадскім уладам, міністэрству адукацыі і кіраўніцтву БДУ за клопаты пра моладзь

Новы студэнцкі інтэрнат № 4 БДУ

Сімвалічны ключ ад інтэрната быў уручаны студэнтцы трэцяга курса Інстытута журналістыкі Алёне Дзеравянцы.

Прынамсі, да канца гэтага навучальнага года 802 студэнты БДУ будуць дзяліцца жылплошчу з 430 студэнтамі БНТУ, якіх часова перасялілі са свайго інтэрната ў сувязі з чэмпіянатам свету па хакеі, які адбудзецца ў Мінску. Так што летам інтэрнат № 4 гасцінна расчыніць дзверы яшчэ для некалькіх соцень студэнтаў альма-матар.

Гісторыя чацвёртага інтэрната пачалася яшчэ ў 1960 годзе. Гэта

быў невялікі пяціпавярховы будынак на праспекце Пераможаў. На двары ўжо 2013, і старой «чацвёркі» даўно няма, але цяпер яе гісторыю працягне куды больш функцыянальны «гмах» па праспекце Дзяржынскага.

На будаўніцтва новага інтэрната спатрэбілася 2 гады. За гэты час актыўны ўдзел ва ўзвядзенні корпусу прымалі некалькі студэнцкіх будатрадаў. Жылыя пакоі ў ім абстаўлены добрай мэбляй, а сцены абклееныя маляўнічымі шпалерамі. Шырокія калідоры выкладзеныя якаснай пліткай. Каляровае

рашэнне ўсіх памяшканняў вылучаецца разнастайнасцю. Максімальна зручны таксама ліфтавы хол плошчай 60 м² з прыемным панарамным аглядам, а ўсяго ў распараджэнні жыхароў – 5 ёмістых ліфтаў (адзін грузавы). Цяпер студэнтам журфака і эканамфака трэба будзе працягнуць гісторыю «чацвёркі» ў сценах гэтага цудоўнага будынка. Спадзяюся, гісторыя гэта будзе доўгая, яркая і пазітыўная.

Эзіз АВЕЗАЎ,
студэнт 2 курса
Інстытута журналістыкі БДУ

Студэнцкі гарадок – структурнае падраздзяленне БДУ. У яго складзе – 10 інтэрнатаў (адзін – для супрацоўнікаў і 9 для навучэнцаў, адзін з якіх зараз на капітальным рамонтзе).

Месцам у інтэрнаце зараз забяспечаны каля 60 % студэнтаў, якія маюць у гэтым патрэбу. Яны размяркоўваюцца на падставе пададзенай заявы і паводле рашэння камісіі факультэта па засяленні.

Студэнцкі гарадок – гэта агульны дом для амаль 6 тысяч студэнтаў Белдзяржуніверсітэта, гэта органы самакіравання і цудоўная магчымасць для самарэалізацыі моладзі, развіцця лідарскіх якасцяў і арганізатарскіх здольнасцяў.

Чытайце ў нумары:

КАЛІ Ў БЕЛАРУСЬ ПРЫЙШЛА НАВУКА СУСВЕТНАГА ЎЗРОЎНЯ

Нарыс да 50-годдзя Галоўнага ўпраўлення навукі

Стар. 2

РАСПАЦОЎКІ ДЛЯ В'ЕТНАМА

Пяць сумесных распрацовак БДУ і арганізацый CPB атрымалі гранты Беларуска-в'етнамскага інавацыйна-адукацыйнага і навукова-тэхналагічнага цэнтра

Стар. 3

Весткі з рэктарата

РЭКТАР БДУ акадэмік Сяргей Абламейка ўзнагароджаны **медалём Ваенна-касічных сіл Расійскай Федэрацыі** «За выбітны ўнёсак у развіццё касманаўтыкі. Дзевяноста год з дня нараджэння А. А. Максімава». Пасведчанне падпісана камандуючым ваенна-касічнымі сіламі Расіі генерал-палкоўнікам Уладзімірам Івановым і дырэктарам НДІ касмічных сістэм імя А. А. Максімава Міхаілам Макаравым.

НА СУСТРЭЧЫ 26 лістапада рэктара БДУ акадэміка Сяргея Абламейкі з кіраўніком Федэральнага касмічнага агенцтва (Раскосмас) Алегам Астапенкам была вызначана стратэгія двухбаковага навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва ў касмічнай сферы. Былі абмеркаваны пытанні, якія тычацца сумесных даследаванняў і выкарыстання навуковых дасягненняў комплексу БДУ для інавацыйнага развіцця касмічнай прамысловасці дзвюх краін.

Галоўным вынікам стала **дамоўленасць аб уваходжанні БДУ ў Расійскі касмічны навукова-адукацыйны інавацыйны кансорцыум**. Прынята таксама рашэнне аб фарміраванні сумеснай расійска-беларускай працоўнай групы, якая будзе займацца распрацоўкай і запускам універсітэцкага спадарожніка. А неўзабаве супрацоўнікі Цэнтра аэракасімнай адукацыі БДУ будуць прымаць і апрацоўваць даныя, атрыманыя з расійскага метэа-спадарожніка «Метэор-М».

МЕМАРАНДУМ аб паразуменні падпісалі рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка і рэктар Рэгенцкага ўніверсітэта (Лондан, Вялікабрытанія) прафесар Олдвін Купер.

Рэгенцкі ўніверсітэт (Regent's University London) – найбуйнейшая прыватная ВНУ Злучанага Каралеўства і адна з самых прэстыжных у Лондане па падрыхтоўцы спецыялістаў у галіне бізнесу, кіравання, мастацтва і гуманітарных навук. Зараз тут каля 5 тыс. студэнтаў з 80 краін.

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

Калі ў Беларусь прыйшла навука сусветнага ўзроўню

У нас юбілей, у нас свята! 18 лістапада **Галоўнаму ўпраўленню навукі** Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта – пяцьдзясят.

Сённяшні стан навукі БДУ – гэта больш за 2500 высокакваліфікаваных выкладчыкаў, амаль 700 навуковых супрацоўнікаў, 850 дактарантаў, аспірантаў і суіскальнікаў, якія агульнымі намаганнямі выконваюць больш за 1200 навуковых тэм. Ім дапамагаюць, сумяшчаючы навучанне і навуковую працу, 8500 студэнтаў. Штогод супрацоўнікі ўніверсітэта публікуюць да 200 манаграфій, каля 5500 навуковых артыкулаў, з якіх да 1000 у вядомых замежных часопісах. Як лагічны вынік – мы знаходзімся на годных пазіцыях у розных сусветных рэйтынгах сінтэмаў. Напрыклад, у ліпені бягучага года БДУ займаў 790 месца сярод 21451 ранжыраванай установы вышэйшай адукацыі ў свеце па сістэме Webometrics (Webometrics Ranking of World Universities). Сярод краін СНД ўніверсітэт перамаўся з пятай на чацвёртую пазіцыю, даганяючы такія вядомыя расійскія ВУ, як Маскоўскі дзяржаўны ўніверсітэт імя М. В. Ламаносава (102 месца), Санкт-Пецярбургскі дзяржаўны ўніверсітэт (595) і «Нацыянальны даследчы ядзерны ўніверсітэт «МІФИ» (603).

Якім чынам ўніверсітэту невялікай краіны ўдаецца падтрымліваць такі высокі ўзровень навуковых даследаванняў? Бо сучасная навука – вельмі дарагая сфера дзейнасці чалавека. У пошуку адказу на пытанне мэтазгодна звярнуцца да гісторыі ўніверсітэта і разгледзець перыяд ад саракавых гадоў мінулага стагоддзя да нашых дзён.

У маі 1943 г. Саўнаркам СССР прыняў пастанову «Аб аднаўленні працы Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта» на станцыі Сходня пад Масквой. 289 студэнтаў і 40 выкладчыкаў на сямі факультэтах пачалі заняткі ў кастрычніку таго ж года. Вельмі паказальным з’яўляецца час прыняцця рашэння Саўнаркама – галоўны падзеі, вядома, адбываліся тады на фронце. Краіна напружана рыхтавалася да Курскай бітвы. А яго пераможны вынік у маі 1943 г. ніхто не мог гарантаваць. Беларусь яшчэ цалкам заставалася акупаванай, а фронт ад станцыі Сходня ляжаў троху далей за трыста кіламетраў. У кастрычніку, калі пачаліся заняткі, савецкія войскі ўжо змагаліся за дзяржаўныя плацдармы і паўднёва-ўсходнюю частку Беларусі.

Як былі ўпэўненыя нашы бацькі і дзяды ў канчатковай перамозе, калі больш за год да вызвалення рэспублікі ў Падмаскоўі сталі аднаўляць беларускую ВУ. І ўжо 11 жніўня 1944 г., праз месяц пасля вызвалення, першыя 26 чалавек распачалі працу БДУ ў Мінску.

Відавочна, што невялікая рэспубліка пасля трохгадовай акупацыі, страціўшы чвэрць насельніцтва, наўрад ці змагла б сама-

Кіраўніцтва Галоўнага ўпраўлення навукі з рэктарам БДУ. Злева направа: Валяціна Емяльянава, Тамара Драздова, Віталь Кутавічус, Васіль Міхалевіч, Таццяна Дзік, Дзмітрый Вайтовіч, Сяргей Абламейка, Алёг Янкоўскі, Канстанцін Каросіч, Віктар Парашкоў, Мікалай Касцюк

стойна ў такі кароткі тэрмін аднавіць на мінскіх руінах ўніверсітэт. Толькі дзякуючы апоры на эканамічны патэнцыял усяго Савецкага Саюза ўніверсітэт адраджаўся ўслед за вызваленнем Беларусі.

Аднаўленне педагагічнага працэсу ў тых умовах стала несумненным дасягненнем, але ўжо да пачатку пяцідзясятых гадоў наспела неабходнасць паўнаўраўнаважанага аднаўлення навуковай дзейнасці ў сценах ўніверсітэта. І зноў сродкі і кадры прыйшлі ад братэрскіх рэспублік. Вялікую ролю ў пасляваенным станавленні прыродазнаўчана-навуковага блока ўніверсітэта сыгралі лясенбургскія фізікі. У пяцідзясятых гадах у Мінск пераехалі выдатныя супрацоўнікі Дзяржаўнага аптычнага інстытута: А. Н. Сеўчанка, Б. І. Сцяпаннаў, Ф. І. Фёдарав, М. А. Ельшэвіч і інш. Без нацяжак можна сказаць, што ў тыя гады ў Беларусь прыйшла вялікая навука, навука сусветнага ўзроўню. «Дэсант» вучняў акадэміка С. І. Вавілава і заклаў сучасную базу фізікі, дзякуючы якой у БДУ створаныя і паспяхова дзейнічаюць два факультэты фізічнага профілю, а фізікі і сёння з’яўляюцца самым вялікім атрадам сярод навуковых супрацоўнікаў як ўніверсітэта, так і краіны.

Адмысловую ўвагу неабходна надаць дзейнасці Антона Нічыпаравіча Сеўчанкі. У студзені 1953 г. ён абіраецца акадэмікам АН БССР і пераезджае па запрашэнні ўрада краіны на сталую працу ў Мінск. За кароткі час ім быў арганізаваны Інстытут фізікі і матэматыкі АН БССР, які ён і ўзначаліў. Адначасова ён узначальваў створаную ім кафедру фізічнай оптыкі БДУ. У красавіку 1957 г. Антон Нічыпаравіч быў прызначаны рэктарам БДУ. Менавіта пад яго кіраўніцтвам ўніверсітэт стаў адной з найбуйнейшых ВУ Савецкага Саюза і вядучай ВУ рэспублікі. БДУ быў уключаны ў лік 25 вядучых ВУ СССР і ўзнагароджаны ў 1967 г. ордэнам Працоўнага чырвонага сцяга. А. Н. Сеўчанка заснаваў у Беларусі навуковыя школы па оптыцы, спектраскапіі, люмінесценцыі і лазернай фізіцы, фізіцы цвёрдага цела і паўправаднікоў,

радыёфізіцы, інфарматыцы і навуковым прыборабудаванні.

Асаблівае дасягненне выбітных прадстаўнікоў навукі таго часу было пастаяннае спалучэнне працы ва ўніверсітэце і ў акадэмічных навуковых інстытутах. Гэта дазволіла за кароткі тэрмін у 10-12 гадоў падняць на сусветны ўзровень навуковую працу як ва ўніверсітэце, так і ў краіне.

З другой паловы пяцідзясятых гадоў пры ўніверсітэцкіх кафедрах сталі арганізоўвацца навукова-даследчыя лабараторыі: 1956 год – лабараторыя спектраскапіі і лабараторыя фотасінтэзу, 1957 год – арганізацыя глебавы атрад для суцэльнага картавання сельскагаспадарчых земляў рэспублікі, 1960 год – лабараторыя кантактных з’яў, 1961 год – лабараторыя ядзернай фізікі і лабараторыя рэчкі і цяжкіх элементаў, 1962 год – лабараторыя паўправадніковай тэхнікі і лабараторыя біягеахіміі глеб і г. д. Інтэнсіўны працэс фарміравання базавых навуковых структур паставіў пытанне арганізацыі ва ўніверсітэце адзінага каардынацыйнага цэнтру. Такім стаў навукова-даследчы сектар (НДС), арганізаваны ў адпаведнасці з загадам міністра вышэйшай, сярэдняй спецыяльнай і прафесійнай адукацыі БССР у лістападзе 1963 г.

У адпаведнасці з другім законам дыялектыкі пасляваенная праца сотняў выбітных, захопленых сваёй справай людзей за паўтара дзясятка гадоў прывяла да якаснага скоку і, вывешы навуковую дзейнасць ўніверсітэта без нацяжак на самы высокі ўзровень, арганізацыйна аформілася ў выглядзе НДС. Менавіта з 1963 г. пачаўся этап ўніверсітэцкай навукі, адпаведны сусветнаму ўзроўню. Нас афіцыйна прызналі як сфарміраваную навуковую сілу.

Пачаўся «шчаслівы перыяд» ўніверсітэцкай навукі. Аж да дзевяностых гадоў ішоў перманентны «набор вышыні» – год ад года павялічвалася колькасць тэм, якія выконваліся, ствараліся новыя лабараторыі, і ў сямідзясятых гадах на іх базе з’явіліся першыя навукова-даследчыя інстытуты.

У 1981 г. разрослі НДС быў ператвораны ў навукова-даследчую частку першай катэгорыі. Зноў было пацверджана наша перадавое становішча ў краіне. Мы трывала займалі пазіцыі сярод першых 25 з 849 вышэйшых навуковых устаноў СССР да 1991 г.

І вось тут мы падышлі да адказу на пытанне: «Якім чынам ўніверсітэту невялікай краіны ўдаецца падтрымліваць такі высокі ўзровень навуковых даследаванняў?» Вядома ж, першым складнікам з’яўляецца магутная матэрыяльная і кадравая база, створаная ў савецкі перыяд. Яе патэнцыял не змаглі знішчыць нават цяжкія дзеянасці гады. Гэта быў час, калі зарплата навуковага супрацоўніка троху перавышала ў эквіваленте 15 долараў ЗША ў месяц, калі за мяжу пагалоўна з’езджалі аспіранты і суіскальнікі пасля абароны, а многія проста кідалі навуковую дзейнасць да абароны і сыхадзілі працаваць на «фірмы». Тады ж амаль спынілася закупка дарагога абсталявання і катастрофічна пачаў старэць парк вымяральных прыбораў.

Становішча стала выпраўляцца да двухтысячных гадоў. Са стабілізацыяй эканамічнага становішча рэспублікі на навуку сталі звяртаць больш увагі. Паднялі стыпендыі аспірантам і ўвядлі надбавкі за вучоныя ступені і званні. Адмысловымі рашэннямі ўрадавых органаў уявілі павышальныя каэфіцыенты да зарплат навуковых супрацоўнікаў ўніверсітэта. Аднавілася закупка дарагога і ўнікальнага абсталявання. На базе БДУ пры хімічным, біялагічным і фізічных факультэтах былі створаныя чатыры цэнтры, якія акумулююць закупленае абсталяванне і забяспечваюць яго інтэнсіўную эксплуатацыю.

Як чарговы дыялектычны вынік падтрымкі навуковай сферы дзяржавай, у выніку яе новага ўздыму ў 2000 г. было створана Галоўнае ўпраўленне навукі БДУ. У 2008 г. у адпаведнасці з загадам рэктара Навукова-даследчая частка і Галоўнае ўпраўленне навукі былі аб’яднаныя ў адзіную структуру, якая ахапіла ўсю навуковую і інавацыйную сферу ўні-

версітэта. Такім чынам, мы атрымалі наш сучасны стан.

БДУ – класічны ўніверсітэт, а гэта значыць, што ў ім раўнацэнна прадстаўлены і прыродазнаўчыя і гуманітарныя навукі. Так склаўся гістарычны, што навідавоку ў большай ступені ў нас фізікі, біёлагі і хімікі. Але нашы гуманітары, знаходзячыся ў інфармацыйным цені, зусім не «сціплыя» ў сваіх навуковых дасягненнях. Мы павінны аддаць належнае бацькам-заснавальнікам БДУ, якія былі ў сваёй большасці гуманітарнымі. На жаль, абмежаваныя рамкі артыкула не дазваляюць у поўнай меры адзначыць дасягненні нашых гуманітарнаў. Таму прыйдзецца абмежавацца толькі некалькімі прыкладамі з навуковай дзейнасці гістарычнага факультэта. Гэта можна лічыць данінай памяці першаму рэктару ўніверсітэта – гісторыку У. І. Пічэту.

Так, у апошні час на гістарычным факультэце: створаная серыя альбомаў па гісторыі мастацтва Беларусі, удастоены Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь; распрацаваная канцэпцыя этнагенезу беларусаў; створаны ўнікальны цыкл з сямі навучальных дапаможнікаў па гісторыі Расіі і Украіны, які ў навукова-папулярным фармаце быў выдадзены ў найбуйнейшым выдавецтве Расіі «Эксмо»; створаная новая перыядызацыя сусветнай гісторыі, што знайшло выражэнне ў азначэнні пачатку Новага часу не з англійскай буржуазнай рэвалюцыі XVII ст., а з Вялікай геаграфічнай адкрыццяў, эпохі Адраджэння і Рэфармацыі; створаная нумізматычная навука Беларусі і многае іншае.

Пэўна, без шкоды ісціне можна сказаць, што ў пачатковы перыяд існавання ўніверсітэта дамінавалі ў навуковай дзейнасці гуманітары. Другая сусветная вайна проста перапыніла ўсе віды дзейнасці нашай ВУ. Адраджэнне навуковай дзейнасці з канца саракавых гадоў было ў першую чаргу звязана з неабходнасцю мацаваць абарону краіны і аднаўляць гаспадарку Беларусі, а значыць з уздымам прыродазнаўчана-навуковага блока. Дагэтуль гэтае дамінаванне ў колькасных суадносінах навуковых тэм захоўваецца за прыродазнаўчана-навуковым блокам прыкладна як 3 да 1.

Сёння мы ў пяцёрцы найлепшых ВУ на постсавецкай прасторы. У нас ёсць свой твар, ёсць міжнароднае прызнанне: больш за 240 пагадненняў з 37 краінамі. Нас бачаць, і з намі супрацоўнічаюць, а навука – гэта тое, што ўсіх нас аб’ядноўвае.

Напрыканцы хочацца павіншаваць усіх супрацоўнікаў Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта са святам, з юбілеем нашай галоўнай навуковай структуры. Пяцідзясят гадоў – гэты толькі пачатак перыяду сталасці, а значыць наперадзе шмат цікавай працы, шмат новых дасягненняў і адкрыццяў у свеце невядомага.

Намеснік начальніка
Галоўнага ўпраўлення навукі
Мікалай КАСЦЮК

КААПЕРАЦЫЯ

Распрацоўкі для В'етнама

Пяць сумесных праектаў навукоўцаў БДУ і навуковых, адукацыйных арганізацый і прадпрыемстваў Сацыялістычнай Рэспублікі В'етнам атрымалі гранты Беларуска-в'етнамскага інавацыйна-адукацыйнага і навукова-тэхналагічнага цэнтра (БВІАНТЦ).

Фінансаванне атрымаюць:

- праект фізічнага факультэта і Інстытута фізікі і электронікі ВАНТ (г. Ханой) «Тапалогія структурных дэфектаў у графене» (навуковы кіраўнік – прафесар Мікалай Паклонскі);
- праект ФПМІ і Універсітэта Бінх Зыонг (г. Хашымін) «Распрацоўка алгарытмаў і камп'ютарных тэхналогій для рашэння задач у галіне медыцынскай інфарматыкі» (навуковы кіраўнік – прафесар Віктар Краснапрошин);
- праект факультэта даўніверсітэцкай адукацыі і Універсітэта Бінх Зыонг (г. Хашымін) «Укараненне навучальна-метадычнага комплексу па рускай мове для

в'етнамскіх студэнтаў у навучальны працэс Універсітэта Бінх Зыонг» (навуковы кіраўнік – дэкан ФДА Вячаслаў Малафееў);

- праект біялагічнага факультэта і Інстытута сельскагаспадарчай генетыкі (г. Ханой) «Даследаванне заканамернасцяў фарміравання сістэмнай устойлівасці да стрэсавых фактараў асяроддзя ў раслін пад уздзеяннем элісітараў рызасферных бактэрый» (навуковы кіраўнік – кандыдат біялагічных навук Ірына Фяклістава);
- праект біялагічнага факультэта і Інстытута хіміі прыродных злучэнняў ВАНТ (г. Ханой) «Атрыманне комплексаў эфірных алеяў і іншых біялагічна актыўных злучэнняў з цыкладэкстрынам» (навуковы кіраўнік – кандыдат біялагічных навук Уладзімір Курчанка).

Нагадаем, конкурс на атрыманне грантаў быў абвешчаны ў БДУ ў пачатку кастрычніка цяперашняга года. Да разгляду прымаліся сумесныя або ўзгодненыя з в'етнамскай арганізацыяй праекты па прыярытэтных кірунках навукова-тэхнічнай дзейнасці і фундаментальных даследаванняў; а таксама працы, нацэленыя ў 2014 г. на пашырэнне і паглыбленне навуковых ведаў, якія адрозніваюцца навізнай і маюць навуковую і практычную значнасць.

Двухбаковае партнёрства БДУ з

В'етнамам з году ў год умацоўваецца і развіваецца. Актывізацыя супрацоўніцтва дазволіла ўжо ў 2012 г. у паўтара раза павялічыць агульную колькасць в'етнамскіх студэнтаў. Сёння іх у БДУ навучаецца звыш 50. Акрамя таго, год таму было падпісана пагадненне паміж нашай ВНУ, Інстытутам біяарганічнай хіміі НАН Беларусі, Цэнтральным батанічным садам нашай краіны і Інстытутам хіміі прыродных злучэнняў В'етнамскай акадэміі навук і тэхналогій (ВАНТ) аб стварэнні НДЛ «Біятэхналогіі прыродных і сінтэтычных біялагічна актыўных рэчываў». Таксама чатыры доўгатэрміновыя навукова-тэхнічныя праекты БДУ атрымалі падтрымку в'етнамскіх партнёраў у рамках дзейнасці БВІАНТЦ. А адзін з гэтых праектаў – «Атрыманне на аснове бактэрый роду *Pseudomonas* прадукцэнта антыбіётыкаў феназінавага шэрагу і іх выкарыстанне ў медыцыне» – распрацоўвала кіраўнік НДЛ малекулярнай генетыкі і біятэхналогіі біялагічнага факультэта БДУ Ірына Фяклістава. Таксама яна кіравала сумеснымі даследаваннямі ў Ханой на базе Інстытута сельскагаспадарчай генетыкі. Атрыманыя лекавыя прэпараты плануецца шырока выкарыстоўваць у медыцыне абедзвюх краін.

Жанна ВАСАНСКАЯ

ВІНШУЕМ!

Мудрасць і маладосць таленту

Да 70-годдзя дацэнта кафедры беларускай мовы і літаратуры **Уладзіміра НАВУМОВІЧА**.

Імя Уладзіміра Аляксандравіча Навумовіча добра вядомае шырокай літаратурнай грамадскасці. Письменник, літаратуразнавец, крытык, публіцыст, выкладчык роднай літаратуры, аўтар 9 манаграфій, вучэбных дапаможнікаў, кніг прозы, больш за 350 навуковых артыкулаў, папулярызатар гісторыі, літаратуры і культуры Беларусі, шчыры руплівец на ніве сучаснай літаратурнай навукі...

Падчас вучобы на аддзяленні беларускай мовы і літаратуры філфака БДУ сапраўдным духоўным бацькам, дарадцам, а пасля і сапраўдным сябрам стаў для Уладзіміра Навумовіча прафесар А. А. Лойка, які яшчэ на другім курсе прыкмеціў таленавітага юнака і павёў за сабою па «лабірынтах» беларускага літаратуразнаўства.

З 1973 г. – выкладчык, а з 1978 – дацэнт кафедры беларускай літаратуры філалагічнага факультэта. У 1982–1983 гадах У. Навумовіч загадвае кафедрай рускай мовы для замежных студэнтаў. З 1989 – загадчык кафедры беларускай мовы і літаратуры для прыродазнаўчых факультэтаў, а з 1989 па 2000 – загадчык кафедры беларусазнаўства філалагічнага факультэта. З 2003 па 2008 год працаваў саветнікам рэктара БДУ.

У 1990–1994 гг. У. Навумовіч узначальвае Міжнародную школу беларускай мовы, літаратуры і культуры, якую арганізаваў па ўласнай ініцыятыве. Слухачамі школы былі студэнты, навукоўцы-слависты, перакладчыкі з розных

краін. Вынікам працы школы стала ўтварэнне навукова-культурных асяродкаў беларусазнаўства за мяжой – у Італіі, Германіі, Швейцарыі, Егіпце, Японіі і іншых краінах.

Сфера навуковых зацікаўленняў У. Навумовіча цесна звязана з пытаннямі развіцця беларускай літаратуры XX стагоддзя, літаратурнымі рухамі 20-х гадоў, этычна-канцэптуальнымі асновамі ўсёй беларускай паэзіі і прозы. Уладзімір Навумовіч належыць да тых нешматлікіх, на жаль, даследчыкаў літаратуры, для якіх існуе культ слова як у мастацкім творы пісьменніка, так і ва ўласным даследчым стылі.

Вядомы Уладзімір Навумовіч і як празаік. Яго асобныя апавяданні перакладзены на рускую і ўкраінскую мовы. У 2009 г. у часопісе «Наш современник» быў апублікаваны новы мастацкі твор пісьменніка – раман «Вобюлиманс» («С нами любовь»). Раман пабудаваны на канкрэтных жывых фактах. У творы сапраўды шмат рэальных

людзей, пазнавальных вобразаў з універсітэцкага асяродку.

Уладзімір Навумовіч – чалавек грамадскага патэнцыялу. Ён чытаў лекцыі па беларускай літаратуры ў Лонданскім універсітэце, шмат разоў удзельнічаў у моўных семінарах і ўсталёўваў навуковыя кантакты за межамі краіны. Уладзімір Аляксандравіч з'яўляецца на працягу многіх гадоў лектарам таварыства «Веды», арганізатарам і ўдзельнікам шматлікіх канферэнцый, студэнцкіх дыспутаў, літаратуразнаўчых і краязнаўчых віктарын, а таксама штогадовага свята студэнтаў-філолагаў у Вязынцы.

У спецыяльных лекцыйных курсах для студэнтаў «Беларусазнаўства» і «Універсітэтазнаўства» ім разглядаюцца праблемы фарміравання ўніверсітэтаў як цывілізацыйных феноменаў у свеце, гісторыя і ўмовы фарміравання БДУ як навуковага інстытута, а таксама розныя аспекты навучання, што сведчыць пра нязменны клопат у справе падрыхтоўкі маладых спецыялістаў. У 2011 г. асобным выданнем выйшла кніга «Універсітэт – феномен цывілізацыі», якая была адзначана дыпламам «Найлепшая кніга года» ў намінацыі «Краязнаўства».

Уладзімір Навумовіч вызначаецца ўменнем гаварыць, звяртаючыся да пачуццяў людзей, закранаючы іх душы і сэрцы. Сучасная літаратурная навука выходзіць на новыя даляглядзі, шукае новыя падыходы. Літаратуразнаўчая і педагогічная дзейнасць Уладзіміра Навумовіча самым непасрэдным чынам жывіць гэтыя намаганні, бо яна жывая, сучасная, запатрабаваная даследчыкамі і чытачамі.

Старшы выкладчык
філалагічнага факультэта
Таццяна БЕЛЬСКАЯ

УШАНАВАННІ

ЗДОЛЬНЫМ ДУМАЦЬ

Узнагароды спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адораных навучэнцаў і студэнтаў уручаныя 21 лістапада 68 студэнтам БДУ.

Ва ўрачыстай цырымоніі ўзялі ўдзел першы намеснік міністра адукацыі нашай краіны Аляксандр Жук, сакратар савета фонду Юлія Пашкевіч, рэктар БДУ акадэмік Сяргей Абламейка.

Нагруднымі знакамі і пасведчаннямі ўзнагароджаны пераможцы XIX Міжнароднай студэнцкай алімпіяды па матэматыцы (Балгарыя, 2012) студэнты ФПМІ БДУ Аляксей Вайдзевіч, Арцём Говараў і Сяргей Фінскі.

Стыпендыямі Прэзідэнта Беларусі за поспехі ў вучобе і навучы абвешчаны дзевяць чалавек. Пасведчанні фонду ўручаныя 30 пераможцам XVIII Рэспубліканскага конкурсу навуковых прац студэнтаў; 5 пераможцам Міжнароднай біялагічнай універсіяды 2012 г. (Расія); прызёру 6 Міжнароднай студэнцкай алімпіяды «Экалагічная бяспека» (Украіна, 2012). Акрамя таго, пасведчанні фонду атрымалі

4 пераможцы Першага міжнароднага конкурсу «Мадэль СГА» (Расія, 2012); 10 прызёраў Рэспубліканскай студэнцкай алімпіяды па матэматыцы 2012 г. і 4 пераможцы міжнародных і рэспубліканскіх конкурсаў.

Не засталіся без увагі і выкладчыкі. 13 чалавек за асаблівы ўклад у развіццё здольнасцяў адораных студэнтаў і навучэнцаў узнагароджаны пасведчаннямі фонду.

Віншаванні прымалі таксама пераможцы конкурсу на найлепшую навуковую працу студэнтаў БДУ. Дыплом у галіне прыродазнаўчых і тэхнічных навук уручаны магістранту фізічнага факультэта Аляксею Сытову, а дыпламам у галіне сацыяльных і гуманітарных навук узнагароджаныя магістрант Інстытута тэалогіі імя святых Мяфодзія і Кірылы Марына Казмярук. Акрамя таго, за высокі ўзровень кіраўніцтва даследчай працай студэнтаў граматы ўручаныя навуковым кіраўнікам пераможцаў конкурсу: загадчыку лабараторыі ядзернай оптыкі і космамікрафізікі НДІ ядзерных праблем БДУ Віктару Ціхаміраву і загадчыку кафедры рэлігіязнаўства Інстытута тэалогіі імя святых Мяфодзія і Кірылы Андрэю Данилаву.

Паводле інфармацыі
Галоўнага ўпраўлення навукі

НАШЫ ЮБІЛЯРЫ

- 2 снежня Сінькова Людміла Дзмітрыеўна**, прафесар кафедры беларускай літаратуры і культуры
- 3 снежня Арсенцьева Марыя Фёдарэўна**, загадчык кафедры германскіх моў
- 4 снежня Папова Ірына Васільеўна**, дацэнт кафедры грамадзянскага права
- 5 снежня Падаляк Таццяна Уладзіміраўна**, дацэнт кафедры тэорыі і метадалогіі журналістыкі
- 9 снежня Хоміч Марыя Іванаўна**, дацэнт кафедры фізікі і аэракасічных тэхналогій
- 14 снежня Логінава Алена Уладзіміраўна**, дацэнт кафедры агульнага землярнаўства і гідраметэаралогіі
- 15 снежня Бяляева Алена Валер'еўна**, дацэнт кафедры філасофіі культуры
- 17 снежня Кожынава Ала Андрэеўна**, прафесар кафедры тэарэтычнага і славянскага мовазнаўства
- 20 снежня Жылко Віталь Уладзіміравіч**, дацэнт кафедры тэарэтычнай фізікі і астрафізікі
- 21 снежня Мазанік Максім Мікалаевіч**, дацэнт кафедры сацыяльнай камунікацыі
- 27 снежня Стрэльчанка Наталля Уладзіміраўна**, дацэнт кафедры тэорыі і методыкі выкладання рускай мовы як замежнай

Спіс усіх імянінікаў размешчаны на сайце БДУ www.bsu.by у раздзеле «Нашы юбіляры».

Паводле інфармацыі ўпраўлення кадраў БДУ

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Канферэнцыя ААН «Выкарыстанне касмічных тэхналогій для сацыяльна-эканамічнага развіцця краін» прайшла ў БДУ – minproud.by (10.11), БелТА, Фотанавіны БелТА, interfax.by, naviny.by, bdg.by, 21.by, СТБ, АНТ, БТ-1, belarus24.by, prodano.by, БелаПАН, newsfifwter.com (11.11), video-news.kz/belarus24, whereminsk.by (12.11), respublika.info (13.11).

Стыпендыі Бібланка Беларусі прысуджаны студэнтам БДУ – БелТА, zn.by (12.11).

Правядзенне ў БДУ кансультацый па праектах акадэмічнага абмену з еўрапейскімі ВНУ – БелаПАН (03.11), beleuroregion.by (04.11), «Настаўніцкая газета» (23.11).

БДУ прыняў рэкордную колькасць замежных грамадзян – БелаПАН, tut.by, naviny.by, 21.by, «Мінск-навіны» (13.11), «Звязда», zviazda.by (20.11).

Інтэрв'ю начальніка галоўнага ўпраўлення вучэбнай і навукова-метадычнай работы Людмілы Хухлындзінай пра прыёмную кампанію 2014 года – «Настаўніцкая газета» (12.11).

Візіт міністра замежных спраў Беларусі Уладзіміра Макея на факультэт міжнародных адносін БДУ – БелТА, tut.by, БелаПАН, ng.by (15.11), open.by (16.11).

Пра міжнародную навуковую канферэнцыю «Квантавая электроніка-2013», якая прайшла ў БДУ – БелаПАН, 21.by (17.11), «Мінск-навіны» (18.11).

БДУ ўпершыню праводзіць конкурс для распрацоўшчыкаў камп'ютарных гульняў – БелаПАН (16.11), «Мінск-навіны» (19.11), tut.by, events.dev.by, БелТА (21.11).

Цырымонія ўзнагароджання студэнтаў БДУ-лаўрэатаў спецыяльнага фонду Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адораных навучэнцаў і студэнтаў – БелТА, Фотанавіны БелТА, zn.by, edu.gov.by, АНТ, БТ-1 (21.11), «Настаўніцкая газета» (23.11).

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

20 лістапада адной з найлепшых беларускіх паэтэс сучаснасці «палескай ластаўцы» **Яўгеніі ЯНІШЧЫЦ** споўнілася **65 гадоў**.

На філалагічным факультэце прайшла літаратурная імпрэза ў гонар вядомай беларускай паэтэсы, якая з'яўляецца выхаванкай Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта. Дэманстраваліся паэтычныя зборнікі паэтэсы і крытычныя матэрыялы па яе творчасці.

Студэнты 1 курса спецыяльнасці «Руская філалогія» прэзентавалі літаратурна-музычную кампазіцыю на вершы Яўгеніі Янішчыц.

Перад прысутнымі выступіла кандыдат філалагічных навук Святлана Калядка – аўтар першай дысертацыі па творчасці зоркі беларускай паэзіі.

Напрыканцы была паказана кінастужка студыі «Беларусь-фільм», дзе пісьменнікі, літаратуразнаўцы, сябры падзяліліся сваімі ўспамінамі пра таленавітую

паэтку і душэўнага чалавека, праняпросты жыццёвы і творчы шлях «дзіўнай птушкі беларускага Палесся».

Ініцыятары імпрэзы – фундаментальная бібліятэка, кафедра сучаснай беларускай мовы, саюз жанчын БДУ.

ТЫ ПАКЛІЧ МЯНЕ. ПАЗАВІ

Ты пакліч мяне. Пазаві.
Там заблудзімся ў хмельных травах.

Пачынаецца ўсё з любові,
Нават самая простая ява.
І тады душой не крыві
На дарозе жыцця шырокай.
Пачынаецца ўсё з любові –
Першы поспех і першыя крокі.
Прыручаюцца салаўі,
І змяняюцца краявіды
Пачынаецца ўсё з любові –
Нават ненавісць і агіда...
Ты пакліч мяне. Пазаві.
Сто дарог за маімі плячыма.
Пачынаецца ўсё з любові.
А інакш і жыццё немагчыма.

І ПРЫЙДУЦЬ ІНШЫЯ...

І прыйдуць іншыя, другія,
І нібы вясновы – хлыне хор.
Ды ў час глыбокай настальгіі
Ёсць сэрцу спеўнаму дакор:

Там, у палоне шчаснай мукі,
Дзе шлях паэта не відзён,
Я ноч растрэсвала на гукі
І на радкі – праменні дзён.

Але – ізноў! – ратункам рання
Любоў і песня на зямлі.
Ва ўсе часы – ад запытання
Да апраўдання мы жылі.

І прыйдуць іншыя... Ўзаемна
Уславім дзён сэрцабіццё.
Пара мне знаць, што недарэмна
Па кроплі траціцца жыццё!

У 1966 г. Яўгенія закончыла 11 класаў Парэцкай школы і паступіла на аддзяленне беларускай мовы і літаратуры БДУ. **3 21 кастрычніка 1969 г. Жэня пачала друкаваць свае вершы амаль у кожнай газеце «Беларускі ўніверсітэт».**

У 1969 г. яна прымала ўдзел ва Усесаюзнай нарадзе маладых паэтаў і пісьменнікаў у Маскве. У 1970 г. выйшаў першы зборнік «Снежныя грамніцы».

У 1971 г. Яўгенію Янішчыц прынялі ў Саюз пісьменнікаў Беларусі. У 1974 г. выходзіць кніга «Дзень вечаровы», за якую атрымала прэмію Ленінскага камсамола Беларусі. З 1976 г. літкансультант у рэдакцыі «Сельскай газеты». З 1983 г. – загадчык аддзела паэзіі часопіса «Маладосць».

Вершы Я. Янішчыц перакладзены на англійскую, балгарскую, іспанскую, нямецкую, польскую, рускую, украінскую мовы. На словы паэтэсы кампазітары Р. Давыдаў, Ю. Семаняка, М. Юрко і інш. напісалі песні.

У апошнія гады адна выходзіла сына. Друкавалася ў вядучых літаратурных выданнях не толькі сваёй краіны. 25 лістапада 1988 г. (тады ёй было 40) трагічна загінула і пахавана на Усходніх могілках у Мінску.

Біяграфія, бібліяграфія, вершы, успаміны – многае пра Яўгенію Янішчыц можна знайсці на сайце yagueniya.ru, прысвечаным яе творчасці.

Вядучы бібліятэкар
Ірына ШКІРОНАК

СУПРАЦОЎНІЦТВА

Лекцыя Пэра Міхаэля Энеруда «Этыка ў сацыяльных медыя»

СУМЕСНЫ КРЭАТЫЎ

У Інстытуце журналістыкі БДУ на працягу 15 гадоў ажыццяўляецца **міжнародная адукацыйная праграма БДУ–Медыя-інстытут FOJO (Швецыя)**. З верасня 2013 г. праект, фінансаваны шведскім агенцтвам SIDA, атрымаў пралангацыю яшчэ на 3 гады.

Тэматычныя семінары, якія праводзяцца на базе Інстытута журналістыкі БДУ, вельмі прадуктыўныя. Нароўні з тэарэтычнымі ведамі і рэкамендацыямі, лектары дапамагаюць удзельнікам семінараў практычна разабрацца ў тонкасцях працы журналіста. Як правіла, такім семінарам папярэднічае правядзенне адкрытых лекцый па сумежных тэмах.

На чарговай сустрэчы 21 лістапада з вядомым шведскім журналістам Пэрам Міхаэлем Энерудам такой тэмай стала «Этыка ў сацыяльных медыя». Пры правядзенні адкрытых лекцый заўсёды назіраецца вялікая актыўнасць студэнтаў. У гэты раз аўдыторыя Інстытута журналістыкі ледзь змясціла ўсіх ахвотных, з чаго вынікае, што падобная форма зносін з замежнымі журналістамі з'яўляецца эфектыўнай. Прычым па гэтай тэме былі праведзеныя асобна калектывам са студэнтамі спецыяльнасці «журналістыка

міжнародная» і круглы стол з выкладчыкамі і журналістамі-практыкамі. Такое паглыбленне ў тэму было заплававана з улікам шматгадовага супрацоўніцтва з замежнымі партнёрамі. Кіраўнік праекта Вольга Вале павяла гутарку са студэнтамі. У выніку 20 чалавек у студзені будучага года будуць запрошаныя з азнаямленчай праграмай у Швецыю, а 2 студэнты атрымаюць магчымасць 2-тыднёвай стажыроўкі ў шведскіх СМІ.

Дацэнт
Інстытута журналістыкі
Алена КОНАНАВА

КОНКУРСЫ

Злавіць імгненне

Абвешчаныя пераможцы конкурсу-выставы фота- і відэапрац **«БДУ ў тваім фармаце»**.

Гран-пры конкурсу відэаролікаў атрымала праца «БДУ – каштоўнае імгненне жыцця» чацвёртакурсніка фізічнага факультэта Канстанціна Жука. Першае месца ўзяў першакурснік факультэта прыкладной матэматыкі і інфарматыкі Антон Досаў з ролікам «Глядзіце ў студзені». На другім месцы – праца «Снег» другакурсніка Інстытута журналістыкі БДУ Паўла Астравуха, а 3-га месца ўдастоіўся відэапраект «BSU design timeline» пяцікурсніка гуманітарнага факультэта Мікалая Леванцэвіча.

Фотапрацы ацэньваліся ў пяці намінацыях. «Дух студэнцтва» найлепшым чынам адлюстравана трэцякурснік Інстытута журналістыкі БДУ Павел Кіслы. У намінацыі «Твары БДУ» пераможны здымак зрабіла чацвёртакурсніца фізічнага факультэта Вольга Хазянін. «Мой горад» прадэманстравала ў найлепшым святле студэнтка-трэцякурсніца хімічнага факультэта Кацярына Радзевіч. «Нечаканы ракурс» паспяхова падлавіла пяцікурсніца юрыдычнага факультэта Наталля Півень. А самае ўдалае фота ў жанры «Рэпартаж» зрабіла чацвёртакурсніца філалагічнага факультэта Святлана Собалева.

Акрамя таго, на адкрытым паказе фота- і відэапрац, які адбыўся 21 лістапада ў рамках цырымоніі ўзнагароджання пераможцаў, быў вылучаны ўладальнік прыза глядацкіх сімпатый. Яго імя будзе названа на дзяржаўным Калядным балу БДУ ў канцы снежня.

Усяго на конкурс было прадстаўлена звыш 100 фота- і 13 відэапрац студэнтаў БДУ.

Спаборніцтва праводзілася ў БДУ на працягу кастрычніка і лістапада цяперашняга года. Яго арганізавалі ўпраўленне выхаваўчай работы з моладдзю і студэнцкі саюз БДУ.

Працы-пераможцы конкурсу «БДУ ў тваім фармаце», як фота так і відэа, можна ўбачыць у сацыяльных сетках БДУ: vk.com/bsu_by, twitter.com/BSU_official і www.facebook.com/bsuby. Апроч гэтага ў твітары і інстаграме вялася онлайн-трансляцыя мерапрыемства.

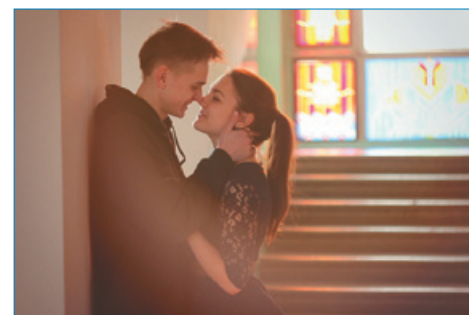
Ірына МІРОНАВА

Вольга Хазянін. Твары БДУ

Святлана Собалева. Рэпартаж

Павел Кіслы. Дух студэнцтва

Кацярына Радзевіч. Нечаканы ракурс